

Recent event

Æрыгон хабар

Недавний случай ("Предание")

Oral text from Isaev M.I. Digorskij dialekt osetinskogo jazyka. Moscow: Nauka, 1966. Recorded from Gussaova Olja, Galiat village, 1958.

Устный текст из Исаев М.И. Дигорский диалект осетинского языка. М.: Наука, 1966. Записан со слов Гуссаовой Оли, с. Галиат, 1958.

Interlinearized by A.P. Vydrin

Глоссировал А.П. Выдрин

1.1	Ацы	хабар	уыд		бынтон	æрæджы	,	августы	фæстаг
	ацы	хабар	уыд	-*0	бынтон	æрæджы		август	-ы фæстаг
	ацы	хабар	уыд	-*0 ₂	бынтон	æрæджы		август	-ы фæстаг
	DemProx	event	be	PST.INTR.3SG	totally	late, not long ago		August	GEN last

бæнтты 1958 азы .

бæн	-тт	-ы	аз	-ы
бон ₁	-т	-ы	аз	-ы
day	PL	GEN	year	GEN

This event happened recently, at the last days of August 1958.

1.2	Гæлиатæй	Саугъæдмæ	фæцыди		иу	къорд
	Гæлиат	-æй сау	гъæд -мæ	фæ- цыд -и	иу	къорд
	Гæлиат	-æй сау	хъæд -мæ	фæ- цæу -ис	иу	къорд
	Galiat	ABL	black wood ALL	PV go PST.INTR.3SG	approximately	group

адæймаджы хоскæрдынмæ .

адæймадж	-ы	хос	кæрд	-ын -мæ
адæймаг	-ы	хос	кæрд	-ын -мæ
man	GEN	hay	cut	INF ALL

From Galiat a small group of men went to Black wood to make hay.

1.3	Иу	рæфтыгон	уыдон		æрбацæйцыдысты	рæфтад
	иу	рæфтыгон	уыдон		æрба- цæй- цыд -ысты	рæфтад
	иу	рæфтигон	уыдон		æрба- цæй- цæу -ысты	рæфтад
	one	at midday	DemDist.PL.NOM	PV	PV go PST.INTR.3PL	lunch

хæрынмæ	бынатмæ	(	усонгмæ	)	æмæ	цыл	надыл
хæр -ын -мæ	бынат -мæ		усонг -мæ		æмæ	=цыл	над -ыл
хæр -ын -мæ	бынат -мæ		мусонг -мæ		æмæ	=сыл	над -ыл
eat INF ALL	place ALL		shelter ALL		and	=3PL.ENCL.SUPER	road SUPER

фембæлд		цавæрдæр		адæймаг	,	уый	уыдон
фе-	мбæлд	-*0	цавæр	-дæр	адæймаг	уый	уыдон
фæ-	æмбæл	-*0 ₂	цавæр	-дæр ₂	адæймаг	уый ₁	уыдон
PV	meet	PST.INTR.3SG	what	INDEF	man	DemDist.NOM	DemDist.PL.GEN

фенгæйæ			йæхи		къуылыхы	рæууон
фен	-гæ	-йæ	йæ=	хи	къуылых -ы	рæууон
фен ₁	-гæ	-æй	йæ=	хи	къуылых -ы	рæууон
PV+see	CONV	ABL	POSS.3SG=	REFL.GEN	lame	GEN
						pure

скодта

с- код -т -а
с- кæн -т -а
PV do TR PST.TR.3SG

And during the lunch time they were going to the place (to the shelter) to have lunch and on the road they met a man which pretended to be lame when he saw them.

2.1 Хосдзаутæн	сæхи	дзыбандытæн	гæсгæ	хъæбæр
хосдзау -т -æн	сæ= хи	дзыбанды -т -æн	гæсгæ	хъæбæр
хосдзау -т -æн	сæ= хи	дзыбанды -т -æн	гæсгæ	хъæбæр
mower PL DAT	POSS.3PL= REFL.GEN	talk PL DAT	in accordance with	strong

фæтарстысты

фæ- тарст -ысты
фæ- тæрс -ысты
PV fear PST.INTR.3PL

According to the stories of the mowers they were afraid a lot.

2.2 Уымæн	йæ	уæлæ	уыди	сылгоймаджы
уымæн	йæ=	уæлæ	уыд -и	сылгоймадж -ы
уымæн	йæ=	уæлæ	уыд -ис	сылгоймаг -ы
3SG.PRON.DAT	POSS.3SG=	there above	be PST.INTR.3SG	woman GEN

хъæппæлтæ	йæ	къаба	скъуыдтæ	бæгъæнвад	йе
хъæппæл -т -æ	йæ=	къаба	скъуыд -т -æ	бæгъæнвад	йе=
хъæппæл -т -æ ₁	йæ=	къаба	скъуыд -т -æ ₁	бæгъæнвад	йæ=
clothes PL NOM	POSS.3SG=	dress	torn PL NOM	barefooted	POSS.3SG=

'ккойы	та	уыд	дыууæ	дзæкъулы	(хуырдынтæ)
'ккой -ы	=та	уыд -*0	дыууæ	дзæкъул -ы	
æккой -ы	=та	уыд -*0 ₂	дыууæ	дзæкъул -ы	
back INESS	=CONTR	be PST.INTR.3SG	two	small bag GEN	

He was barefooted, in woman's clothes, his dress was torn, on his back there were two small bags.

2.3 Йæ	дывылты	æхсæнæй	та	зынди	цыдæр
йæ=		æхсæн -æй	=та	зынд -и	цы -дæр
йæ=		æхсæн -æй	=та	зын -ис	цы -дæр ₂
POSS.3SG=		among ABL	=CONTR	be seen PST.INTR.3SG	what INDEF

стаджы	муртæ	фæстагмæ	куыд	рабæрæг	и	уымæ
стадж -ы	мур -т -æ	фæстагмæ	куыд	ра- бæрæг	и	уы -мæ
стаг -ы	мур -т -æ ₁	фæстагмæ	куыд ₂	ра- бæрæг	и	уый ₁ -мæ
bone GEN	fraction PL NOM	at.last	how	PV known	EXST	DemDist ALL

гæсгæ	уыдон	уыдысты	конд	дæндæгтæ	,
гæсгæ	уыдон	уыд -ысты	конд	дæндæг -т -æ	
гæсгæ	уыдон	уыд -ысты	конд	дæндаг -т -æ ₁	
in accordance with	DemDist.PL.NOM	be PST.INTR.3PL	do.PTCP.PST	tooth PL NOM	

йæ	хуырдынтæй	иуы	та	уыд	цавæрдæр
йæ=	хуырдынтæй -т -æй	иу -ы	=та	уыд -*0	цавæр -дæр
йæ=	-т -æй	иу -ы	=та	уыд -*0 ₂	цавæр -дæр ₂
POSS.3SG=	PL ABL	one INESS	=CONTR	be PST.INTR.3SG	what INDEF

къартæгæ	конд	,	иннæй	та	уыд	хом
къартæ -т -æ	конд		иннæ -й	=та	уыд -*0	хом
къартæ -т -æ ₁	конд		иннæ -й ₂	=та	уыд -*0 ₂	хом
card PL NOM	do.PTCP.PST		other INESS	=CONTR	be PST.INTR.3SG	uncooked

картæфтæ

картæф -т -æ
картæф -т -æ₁
potato PL NOM

One could see a kind of bones from under his clothes; as it turned out later, it were false teeth; in one of the bag there were paintings and in another one there were potatoes.

2.4 Æрахстой	йæ	,	фарстой	йæ	,
æр- ахст -ой	=йæ		фарст -ой	=йæ	
æр- ахс ₁ -ой	=æй		фæрс -ой	=æй	
PV catch PST.TR.3PL	=3SG.ENCL.GEN		ask PST.TR.3PL	=3SG.ENCL.GEN	

фæлæ уый	ницы	дзурдта	,	йæхи	ныддур
фæлæ уый	ницы	дзурд -т -а		йæ= хи	ныд- дур
фæлæ уый ₁	ницы	дзур -т -а		йæ= хи	ны- дур
but DemDist.NOM	nothing	talk TR PST.TR.3SG		POSS.3SG= REFL.GEN	PV stone

кодта

код -т -а
кæн -т -а
do TR PST.TR.3SG

They detained him, questioned him but he didn't say anything, he was like a stone.

2.5 Уæд æн	лæппутæй	иу	топп	ныддардта	,
уæд =æн	лæппу -т -æй	иу	топп	ныд- дард -т -а	
уæд =ын	лæппу -т -æй	иу	топп	ны- дар -т -а	
then =3SG.ENCL.DAT	boy PL ABL	one	gun	PV hold,keep TR PST.TR.3SG	

уæддæр	нæй	æмæ	нæй	.
уæд =дæр	нæй	æмæ	нæй	
уæд =дæр	нæй	æмæ	нæй	
then =PTCL	EXST.NEG	and	EXST.NEG	

Then one of the boys pointed a gun at him but it didn't work out

2.6	Уыдон	дæр	та	йæ	нæмын
	уыдон	=дæр	=та	=йæ	нæм -ын
	уыдон	=дæр	=та	=æй	нæм -ын
	DemDist.PL.NOM	=PTCL	=CONTR	=3SG.ENCL.GEN	beat INF
	they	FOC			
райдыдтой		стæй	йын	йæ	хъæппæлтæ
ра- йдыд -т -ой		стæй	=йын	=йæ	хъæппæл -т -æ
ра- йдай -т -ой		стæй	=ын	=æй	хъæппæл -т -æ ₁
PV begin TR PST.TR.3PL		then	=3SG.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN	clothes PL NOM

раластой	æмæ	разынд	æрыгон	лæппу	уый
ра- ласт -ой	æмæ	ра- зынд -*0	æрыгон	лæппу	уый
ра- лас -ой	æмæ	ра- зын -*0 ₂	æрыгон	лæппу	уый ₁
PV take off PST.TR.3PL	and	PV seem PST.INTR.3SG	young	boy	DemDist.NOM

йæхи	скодта	зæронды	рæууон
йæ= хи	с- код -т -а	зæронд -ы	рæууон
йæ= хи	с- кæн -т -а	зæронд -ы	рæууон
POSS.3SG= REFL.GEN	PV do TR PST.TR.3SG	old GEN	pure

They began to beat him again, then they took off his clothes, and he appeared to be a young boy, he claimed to be an old woman.

3 Уыцы рæстæджы	уыдон	хъавыдысты	бынаты	чи
уыцы рæстæдж -ы	уыдон	хъавыд -ысты	бынат -ы	чи
уыцы рæстæг -ы	уыдон	хъав -ысты	бынат -ы	чи
that time INESS	DemDist.PL.NOM	intend PST.INTR.3PL	place INESS	who

уыд	уыдонæн	фехъусын	кæнынмæ	æмæ	йæ
уыд -*0	уыдон -æн	фæ- хъус -ын	кæн -ын -мæ	æмæ	=йæ
уыд -*0 ₂	уыдон -æн	фæ- хъус -ын	кæн -ын -мæ	æмæ	=æй
be PST.INTR.3SG	DemDist.PL DAT	PV listen INF	do INF ALL	and	=3SG.ENCL.GEN

фæуагътой	иу	дыууæ	æрыгон	лæппуйы	бар	æмæ	сын
фæ- уагът -ой	иу	дыууæ	æрыгон	лæппу -йы	бар	æмæ	=сын
фæ- уадз -ой	иу	дыууæ	æрыгон	лæппу -ы	бар ₁	æмæ	=сын
PV leave PST.TR.3PL	one	two	young	boy GEN	will	and	=3PL.ENCL.DAT

ралыгъд
ра- лыгъд -*0
ра- лидз -*0 ₂
PV run PST.INTR.3SG

That time they wanted to inform those of them who stayed at their place, and they left him with two young boys, and he escaped.

4.1 Гъе	афтæ	сæ	цæф	сырд	фæуæлбыл	«	цуанонтæ	»	ма
гъе	афтæ	сæ=	цæф	сырд	фæ- уæлбыл		цуанон -т -æ		=ма
гъе	афтæ	сæ=	цæф	сырд	фæ-		цуанон -т -æ ₁		=ма
well	so	POSS.3PL=	wounded	animal	PV		hunter PL NOM		=yet

бæргæ	райагуырдтой		сæ	сырды	,	фæлæ	ницуал	.
бæргæ	рай- агуырд -т -ой		сæ=	сырд -ы		фæлæ	ниц уал	
бæргæ	ра- агур -т -ой		сæ=	сырд -ы		фæлæ	ницы уал	
of course	PV look.for TR PST.TR.3PL	POSS.3PL=	animal	GEN		but	nothing more	

So, the wounded animal escaped, the 'hunters' were looking for their animal, of course, but nothing.

4.2 Æвæдзы	уый	уыд	шпъион	.
æвæдзы	уый	уыд -*0	шпъион	
æвæдзы	уый ₁	уыд -*0 ₂	шпъион	
probably	DemDist.NOM	be PST.INTR.3SG	spy	

Probably, he was a spy.